Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

4. svibnja 2023.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zaštita pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka – Uredba (EU) 2016/679 – Članak 82. stavak 1. – Pravo na naknadu štete prouzročene obradom podataka kojom se krši ta uredba – Pretpostavke stjecanja prava na naknadu štete – Nedostatnost same povrede navedene uredbe – Nužnost štete prouzročene navedenom povredom – Naknada nematerijalne štete koja je proizašla iz takve obrade – Neusklađenost nacionalnog pravila koje naknadu takve štete uvjetuje prekoračenjem praga ozbiljnosti – Pravila za određivanje naknade štete od strane nacionalnih sudova”

U predmetu C-300/21,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud, Austrija), odlukom od 15. travnja 2021., koju je Sud zaprimio 12. svibnja 2021., u postupku

UI

protiv

Österreichische Post AG,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: K. Jürimäe, predsjednica vijeća, M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen (izvjestitelj) i M. Gavalec, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– osoba UI, osobno, u svojstvu *Rechtsanwalta*,

– za Österreichische Post AG, R. Marko, *Rechtsanwalt*,

– za austrijsku vladu, A. Posch, J. Schmoll i G. Kunnert i u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: njemački

– za češku vladu, O. Serdula, M. Smolek i J. Vláčil, u svojstvu agenata,

– za Irsku, M. Browne, A. Joyce, M. Lane i M. Tierney, u svojstvu agenata uz asistenciju D. Fennellyja, *BL*,

– za Europsku komisiju, A. Bouchagiar, M. Heller i H. Kranenborg, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 6. listopada 2022.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Ovaj zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 82. Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL 2016., L 119, str. 1. i ispravci SL 2018., L 127, str. 2. i SL 2021., L 74, str. 35., u daljnjem tekstu: OUZP) u vezi s načelima ekvivalentnosti i djelotvornosti.

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osobe UI i Österreichische Posta AG u vezi s tužbom te osobe kojom traži naknadu nematerijalne štete koju tvrdi da je pretrpjela zbog toga što je to društvo obradilo podatke o političkim sklonostima osoba s boravištem u Austriji, konkretno njezine podatke, iako nije pristala na takvu obradu.

Pravni okvir

3 Uvodne izjave 10., 75., 85. i 146. OUZP-a glase kako slijedi:

„(10) Kako bi se osigurala postojana i visoka razina zaštite pojedinaca te uklonile prepreke protoku osobnih podataka unutar [Europske] unije, razina zaštite prava i sloboda pojedinaca u vezi s obradom takvih podataka trebala bi biti jednaka u svim državama članicama. […]

[…]

(75) Rizik za prava i obveze pojedinaca, različitih vjerojatnosti i ozbiljnosti, može proizaći iz obrade osobnih podataka koja bi mogla prouzročiti fizičku, materijalnu ili nematerijalnu štetu, posebno ako ta obrada može dovesti do diskriminacije, krađe identiteta ili prijevare, financijskog gubitka, štete za ugled, gubitka povjerljivosti osobnih podataka zaštićenih poslovnom tajnom, neovlaštenog obrnutog postupka pseudonimizacije, ili bilo koje druge znatne gospodarske ili društvene štete; ili ako ispitanici mogu biti uskraćeni za svoja prava i slobode ili spriječeni u obavljanju nadzora nad svojim osobnim podacima; ako se obrađuju osobni podaci koji odaju rasno ili etničko podrijetlo, politička mišljenja, […]

[…]

(85) Ako se povreda osobnih podataka ne rješava na odgovarajući način i pravodobno, ona može prouzročiti fizičku, materijalnu ili nematerijalnu štetu pojedincima, kao što su gubitak nadzora nad osobnim podacima ili ograničavanje njihovih prava, diskriminacija, krađa identiteta ili prijevara, financijski gubici, neovlašteni obrnuti postupak pseudonimizacije, šteta za ugled, gubitak povjerljivosti osobnih podataka zaštićenih poslovnom tajnom ili bilo koju drugu ekonomsku ili društvenu štetu za dotičnog pojedinca. […]

[…]

(146) Voditelj obrade ili izvršitelj obrade trebao bi nadoknaditi svaku štetu koju osoba može pretrpjeti zbog obrade kojom se krši ova Uredba. Voditelj obrade ili izvršitelj obrade trebao bi biti izuzet od odgovornosti ako dokaže da nije ni na koji način odgovoran za štetu. Pojam štete trebalo bi široko tumačiti s obzirom na sudsku praksu Suda tako da se u potpunosti odražavaju ciljevi ove Uredbe. Time se ne dovode u pitanje zahtjevi za naknadu štete koja proizlazi iz kršenja drugih pravila prava Unije ili prava države članice. Obrada kojom se krši ova Uredba također uključuje obradu kojom se krše delegirani i provedbeni akti doneseni u skladu s ovom Uredbom i pravom države članice kojim se razrađuju pravila ove Uredbe. Ispitanici bi trebali dobiti potpunu i učinkovitu naknadu za štetu koju su pretrpjeli. […]”

4 Članak 1. OUZP-a, naslovljen „Predmet i ciljevi”, u stavcima 1. i 2. propisuje:

„1. Ovom se Uredbom utvrđuju pravila povezana sa zaštitom pojedinaca u pogledu obrade osobnih podataka i pravila povezana sa slobodnim kretanjem osobnih podataka.

2. Ovom se Uredbom štite temeljna prava i slobode pojedinaca, a posebno njihovo pravo na zaštitu osobnih podataka.”

5 U skladu s člankom 4. točkom 1. te uredbe, naslovljenim „Definicije”:

„Za potrebe ove Uredbe:

1) ‚osobni podaci' znači svi podaci koji se odnose na pojedinca čiji je identitet utvrđen ili se može utvrditi (‚ispitanik'); […]”

6 U poglavlju VIII. OUZP-a, naslovljenom „Pravna sredstva, odgovornost i sankcije” nalaze se članci 77. do 84. te uredbe.

7 Članak 77. navedene uredbe odnosi se na „[p]ravo na pritužbu nadzornom tijelu”, dok se njezin članak 78. odnosi na „[p]ravo na učinkoviti sudski pravni lijek protiv nadzornog tijela”.

8 U članku 82. OUZP-a, naslovljenom „Pravo na naknadu štete i odgovornost”, u stavcima 1. i 2. navedeno je:

„1. Svaka osoba koja je pretrpjela materijalnu ili nematerijalnu štetu zbog kršenja ove Uredbe ima pravo na naknadu od voditelja obrade ili izvršitelja obrade za pretrpljenu štetu.

2. Svaki voditelj obrade koji je uključen u obradu odgovoran je za štetu prouzročenu obradom kojom se krši ova Uredba. […]”

9 Članak 83. te uredbe, naslovljen „Opći uvjeti za izricanje upravnih novčanih kazni”, u stavku 1. predviđa:

„Svako nadzorno tijelo osigurava da je izricanje upravnih novčanih kazni u skladu s ovim člankom u pogledu kršenja ove Uredbe iz stavaka 4., 5. i 6. u svakom pojedinačnom slučaju učinkovito, proporcionalno i odvraćajuće.”

10 Članak 84. stavak 1. navedene uredbe, naslovljen „Sankcije”, glasi:

„Države članice utvrđuju pravila o ostalim sankcijama koje se primjenjuju na kršenja ove Uredbe, a posebno na ona kršenja koja ne podliježu upravnim novčanim kaznama na temelju članka 83., te poduzimaju sve potrebne mjere kako bi se osigurala njihova provedba. Te sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

11 Počevši od 2017., Österreichische Post, društvo osnovano u skladu s austrijskim pravom koje se bavi prodajom popisâ adresa, prikupljao je informacije o političkim sklonostima austrijskog stanovništva. Uz pomoć algoritma koji je uzimao u obzir različite socijalne i demografske kriterije, to je društvo odredilo „adrese ciljanih skupina”. Tako prikupljeni podaci prodavani su različitim organizacijama kako bi im se omogućilo ciljano slanje reklamnih sadržaja.

12 To je društvo u okviru svoje djelatnosti obradilo podatke na temelju kojih je, putem statističke ekstrapolacije, tužitelju iz glavnog postupka pripisalo povećanu sklonost određenoj austrijskoj političkoj stranci. Te informacije nisu bile proslijeđene trećim osobama, ali se tužitelj iz glavnog postupka, koji nije pristao na obradu svojih osobnih podataka, osjetio povrijeđen činjenicom da mu je pripisana sklonost stranci o kojoj je riječ. Činjenica da su unutar tog društva sačuvani podaci koji se odnose na njegova navodna politička stajališta dovela je kod njega do ozbiljnog nezadovoljstva, gubitka povjerenja i osjećaja poniženja. Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da nije utvrđena nikakva druga šteta osim tih povreda koje su se odnosile na njegove osjećaje i koje su bile privremene naravi.

13 U tom kontekstu, tužitelj iz glavnog postupka podnio je Landesgerichtu für Zivilrechtssachen Wien (Zemaljski građanski sud u Beču, Austrija) tužbu kojom je zahtijevao, s jedne strane, da se Österreichische Postu naloži da prestane s obradom predmetnih osobnih podataka i, s druge strane, da mu se naloži da mu isplati iznos od 1000 eura na ime naknade nematerijalne štete za koju tvrdi da ju je pretrpio. Odlukom od 14. srpnja 2020. taj je sud prihvatio zahtjev za prestanak obrade podataka, ali je odbio zahtjev za naknadu štete.

14 Oberlandesgericht Wien (Visoki zemaljski sud u Beču, Austrija), kojem je podnesena žalba, potvrdio je prvostupanjsku odluku presudom od 9. prosinca 2020. Kada je riječ o zahtjevu za naknadu štete, taj se sud pozvao na uvodne izjave 75., 85. i 146. OUZP-a i smatrao da odredbe nacionalnog prava država članica u području građanskopravne odgovornosti dopunjuju odredbe te uredbe, pod uvjetom da ona ne sadržava posebna pravila. U tom je pogledu istaknuo da povreda pravila o zaštiti osobnih podataka, u skladu s austrijskim pravom, ne dovodi automatski do nastanka nematerijalne štete i da na temelju te povrede pravo na naknadu štete nastaje samo ako takva šteta dosegne određen „prag ozbiljnosti”. Međutim, to nije slučaj kad je riječ o negativnim osjećajima na koje se poziva tužitelj iz glavnog postupka.

15 Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud, Austrija), kojem su obje stranke glavnog postupka podnijele izvanredne pravne lijekove, odbio je međupresudom od 15. travnja 2021. prijedlog za ponavljanje postupka koji je Österreichische Post podnio protiv obveze koja mu je određena, a to je da prestane s obradom podataka. Stoga se pred tim sudom još samo vodi postupak o prijedlogu za ponavljanje postupka koji je tužitelj iz glavnog postupka podnio protiv odluke kojom je odbijen njegov zahtjev za naknadu štete.

16 U prilog svojem zahtjevu za prethodnu odluku, sud koji je uputio zahtjev navodi da iz uvodne izjave 146. OUZP-a proizlazi da je člankom 82. te uredbe uspostavljen zaseban sustav odgovornosti u području zaštite osobnih podataka, koji je zamijenio sustave koji su bili na snazi u državama članicama. Stoga pojmove iz tog članka 82., a osobito pojam „šteta” iz njegova stavka 1., treba tumačiti autonomno, a pretpostavke za nastanak navedene odgovornosti ne bi trebalo definirati s obzirom na pravila nacionalnog prava, nego s obzirom na zahtjeve prava Unije.

17 Konkretnije, kao prvo, kad je riječ o pravu na naknadu štete na temelju povrede zaštite osobnih podataka, taj sud je sklon smatranju, s obzirom na šestu rečenicu uvodne izjave 146. OUZP-a, da naknada štete koja se temelji na članku 82. te uredbe pretpostavlja da je ispitanik stvarno pretrpio materijalnu ili nematerijalnu štetu. Smatra da se dodjela takve naknade štete uvjetuje dokazom o postojanju konkretne štete koja se razlikuje od navedene povrede, koja sama po sebi ne dokazuje da postoji nematerijalna šteta. U uvodnoj izjavi 75. navedene uredbe samo je navedena mogućnost da iz povreda koje su tamo nabrojane proizađe nematerijalna šteta i, iako se u njezinoj uvodnoj izjavi 85. doista spominje opasnost od „gubitka nadzora” nad predmetnim podacima, ta je opasnost u ovom slučaju ipak neizvjesna jer oni nisu preneseni trećoj osobi.

18 Kao drugo, kad je riječ o određivanju naknade štete koja bi se mogla dodijeliti na temelju članka 82. OUZP-a, navedeni sud smatra da načelo djelotvornosti prava Unije treba imati ograničen utjecaj jer se tom uredbom već predviđaju teške sankcije u slučaju njezine povrede i da stoga nije potrebno dodijeliti još i visoku naknadu štete da bi se osigurao njezin koristan učinak. Prema njegovu mišljenju, naknada štete koja se na temelju toga duguje mora biti proporcionalna, djelotvorna i odvraćajuća, kako bi dodijeljena naknada štete mogla ispuniti kompenzacijsku funkciju, ali ne i kako bi imala kazneni karakter koji je nepoznat pravu Unije.

19 Kao treće, sud koji je uputio zahtjev dovodi u pitanje tezu koju zagovara Österreichische Post, prema kojoj je dodjela takve naknade uvjetovana time da je povreda zaštite osobnih podataka prouzročila izuzetno ozbiljnu štetu. U tom pogledu naglašava da se u uvodnoj izjavi 146. OUZP-a zagovara široko tumačenje pojma „šteta” u smislu te uredbe. Smatra da se nematerijalna šteta na temelju članka 82. te uredbe mora nadoknaditi ako je postojana, pa čak i kad je neznatna. Nasuprot tomu, takvu štetu nije potrebno nadoknaditi ako se čini da je posve zanemariva, kao što je to slučaj kad postoje obični neugodni osjećaji koji obično prate takvu povredu.

20 U tim je okolnostima Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Zahtijeva li se dodjelom naknade štete na temelju članka 82. OUZP-a […] da uz povredu odredbi OUZP-a treba biti riječ i o tome da je tužitelj pretrpio štetu ili je već povreda odredbi OUZP-a kao takva dovoljna za dosuđivanje naknade štete?

2. Postoje li uz načela djelotvornosti i ekvivalentnosti i drugi zahtjevi prava Unije u pogledu određivanja naknade štete?

3. Je li u skladu s pravom Unije stajalište prema kojem je uvjet za dodjelu [naknade] nematerijalne štete taj da treba postojati posljedica ili rezultat povrede prava kojom se nanosi barem znatna šteta i koja premašuje samo nezadovoljstvo prouzročeno povredom prava?”

O prethodnim pitanjima

Dopuštenost prvog i drugog pitanja

21 Tužitelj iz glavnog postupka u bitnome tvrdi da je prvo postavljeno pitanje nedopušteno jer je hipotetske prirode. Prije svega ističe da se njegov zahtjev za naknadu štete ne temelji na „običnoj” povredi odredbe OUZP-a. Nadalje, u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje navedeno je da postoji konsenzus o činjenici da obveza naknade štete postoji samo ako je takva povreda popraćena stvarno pretrpljenom štetom. Naposljetku, prema njegovu mišljenju, čini se da je među strankama glavnog postupka jedino sporno pitanje je li potrebno da šteta prijeđe određeni „prag ozbiljnosti”. Naime, ako bi Sud na treće pitanje koje je s tim u vezi postavljeno odgovorio niječno – kako što to i sam predlaže – prvo pitanje više ne bi bilo korisno za odlučivanje o navedenom sporu.

22 Tužitelj iz glavnog postupka također tvrdi da je drugo postavljeno pitanje nedopušteno jer je istodobno vrlo široko kad je riječ o njegovu sadržaju i previše neprecizno kad je riječ o njegovoj formulaciji, s obzirom na to da sud koji je uputio zahtjev upućuje na „zahtjeve prava Unije”, a da pritom ne navodi konkretno jedan od njih.

23 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da je prema ustaljenoj sudskoj praksi isključivo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da, uvažavajući posebnosti predmeta, ocijeni nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu, koja uživaju pretpostavku relevantnosti. Slijedom toga, ako se postavljeno pitanje odnosi na tumačenje ili valjanost pravila prava Unije, Sud je u načelu dužan odlučiti osim ako je očito da traženo tumačenje nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima kako bi mogao dati koristan odgovor na navedeno pitanje (vidjeti u tom smislu, presude od 15. prosinca 1995., Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, t. 61.; od 7. rujna 1999., Beck i Bergdorf, C-355/97, EU:C:1999:391, t. 22. i od 5. svibnja 2022., Zagrebačka banka, C-567/20, EU:C:2022:352, t. 43. i navedenu sudsku praksu).

24 U ovom se postupku prvo pitanje odnosi na uvjete koji su potrebni da bi se ostvarilo pravo na naknadu štete predviđeno člankom 82. OUZP-a. Osim toga, iz navedenog očito ne proizlazi da zatraženo tumačenje nema veze s glavnim postupkom ili da je problem o kojem je riječ hipotetske prirode. Naime, s jedne strane, ovaj se spor odnosi na zahtjev za naknadu štete koji je obuhvaćen sustavom zaštite osobnih podataka, uspostavljenim OUZP-om. S druge strane, postavljanjem ovog pitanja želi se utvrditi je li u svrhu primjene pravila o odgovornosti iz te uredbe potrebno da ispitanik pretrpi štetu koja se razlikuje od njezine povrede.

25 Što se tiče drugog pitanja, već je presuđeno da sama činjenica da je Sud na apstraktan i općenit način pozvan donijeti odluku, ne može imati za posljedicu nedopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku (presuda od 15. studenoga 2007., International Mail Spain, C-162/06, EU:C:2007:681, t. 24.). Pitanje koje je na takav način postavljeno može se smatrati hipotetskim i stoga, nedopuštenim, ako odluka kojom se upućuje prethodno pitanje ne sadržava minimum

pojašnjenja na temelju kojih se može utvrditi postojanje veze između navedenog pitanja i glavnog postupka (vidjeti u tom smislu, presudu od 8. srpnja 2021., Sanresa, C-295/20, EU:C:2021:556, t. 69. i 70.).

26 Međutim, to ovdje nije slučaj jer sud koji je uputio zahtjev objašnjava da se njegovo drugo pitanje temelji na dvojbi o tome je li, u okviru određivanja naknade štete koju Österreichische Post eventualno duguje zbog povrede odredbi OUZP-a, potrebno osigurati ne samo poštovanje načela ekvivalentnosti i djelotvornosti, koja se spominju u tom pitanju, nego i eventualnih drugih zahtjeva prava Unije. U tom kontekstu, izostanak naznaka koje su preciznije od onih koje je dao taj sud u pogledu navedenih načela ne lišava Sud njegove mogućnosti davanja korisnog tumačenja relevantnih pravila prava Unije.

27 Stoga su prvo i drugo postavljeno pitanje dopušteni.

Meritum

Prvo pitanje

28 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 82. stavak 1. OUZP-a tumačiti na način da je obična povreda odredbi te uredbe dovoljna za dodjelu prava na naknadu štete.

29 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da prema ustaljenoj sudskoj praksi, pojmovi iz odredbe prava Unije koja ne sadržava nikakvo izričito upućivanje na pravo država članica radi utvrđivanja svojeg smisla i dosega u pravilu trebaju u cijeloj Uniji imati autonomno i ujednačeno tumačenje (presude od 22. lipnja 2021., Latvijas Republikas Saeima (Kazneni bodovi), C-439/19, EU:C:2021:504, t. 81. i od 10. veljače 2022., ShareWood Switzerland, C-595/20, EU:C:2022:86, t. 21.), do kojeg, među ostalim, treba doći, uzimajući u obzir tekst dotične odredbe i njezin kontekst (vidjeti u tom smislu presude od 15. travnja 2021., The North of England P & I Association, C-786/19, EU:C:2021:276, t. 48. i od 10. lipnja 2021., KRONE – Verlag, C-65/20, EU:C:2021:471, t. 25.).

30 Naime, OUZP ne upućuje na pravo država članica u pogledu smisla i dosega izraza iz članka 82. te uredbe, osobito kad je riječ o pojmovima „materijalna ili nematerijalna šteta” i „naknada za pretrpljenu štetu”. Iz toga proizlazi da se te izraze u svrhu primjene navedene uredbe mora smatrati autonomnim pojmovima prava Unije koje treba tumačiti ujednačeno u svim državama članicama.

31 Kao prvo, kad je riječ o tekstu članka 82. OUZP-a, valja podsjetiti na to da je u stavku 1. tog članka navedeno da „[s]vaka osoba koja je pretrpjela materijalnu ili nematerijalnu štetu zbog kršenja ove Uredbe ima pravo na naknadu od voditelja obrade ili izvršitelja obrade za pretrpljenu štetu”.

32 S jedne strane, iz teksta te odredbe jasno proizlazi da je postojanje „štete” ili „pretrpljene” „štete” jedan od uvjeta prava na naknadu štete predviđenog navedenom odredbom, kao i postojanje povrede OUZP-a i uzročne veze između te štete i te povrede, a ta su tri uvjeta kumulativne naravi.

33 Stoga se ne može smatrati da svako „kršenje” odredbi OUZP-a, samo po sebi, dovodi do navedenog prava na naknadu štete u korist ispitanika, kako je definiran u članku 4. točki 1. te uredbe. Takvo tumačenje bilo bi protivno tekstu članka 82. stavka 1. navedene uredbe.

34 S druge strane, važno je naglasiti da bi zasebno navođenje „štete” i „kršenja” u članku 82. stavku 1. OUZP-a bilo suvišno da je zakonodavac Unije smatrao da povreda odredbi te uredbe može sama po sebi i u svakom slučaju biti dovoljna da bi nastalo pravo na naknadu štete.

35 Kao drugo, prethodno doslovno tumačenje potkrijepljeno je kontekstom te odredbe.

36 Naime, u članku 82. stavku 2. OUZP-a, u kojem je pojašnjen sustav odgovornosti čije je načelo utvrđeno u stavku 1. tog članka, navedena su tri uvjeta potrebna za nastanak prava na naknadu štete, i to obrada osobnih podataka kojom se krše odredbe OUZP-a, šteta ili šteta koju je pretrpio ispitanik te uzročna veza između te nezakonite obrade i te štete.

37 Osim toga, pojašnjenja iz uvodnih izjava 75., 85. i 146. OUZP-a podupiru to tumačenje. S jedne strane, ta uvodna izjava 146., koja se posebno odnosi na pravo na naknadu štete predviđeno člankom 82. stavkom 1. te uredbe, u svojoj prvoj rečenici upućuje na „štetu koju osoba može pretrpjeti zbog obrade kojom se krši [navedena] Uredba”. S druge strane, u tim se uvodnim izjavama 75. i 85. redom navodi da „[r]izik […] može proizaći iz obrade osobnih podataka koja bi mogla prouzročiti […] štetu” i da „povreda osobnih podataka […] može prouzročiti […] štetu”. Iz toga proizlazi, kao prvo, da je nastanak štete u okviru takve obrade samo potencijalan, kao drugo, da povreda OUZP-a ne dovodi nužno do nastanka štete i, kao treće, da za nastanak temelja za naknadu štete mora postojati uzročna veza između predmetne povrede i štete koju je ispitanik pretrpio.

38 Doslovno tumačenje članka 82. stavka 1. OUZP-a potkrijepljeno je i usporedbom s drugim odredbama koje se također nalaze u poglavlju VIII. te uredbe, kojim se među ostalim uređuju različita pravna sredstva koja omogućuju zaštitu prava ispitanika u slučaju obrade njegovih osobnih podataka koja je navodno protivna odredbama navedene uredbe.

39 U tom pogledu valja istaknuti da su u člancima 77. i 78. OUZP-a, koji se nalaze u navedenom poglavlju, predviđena pravna sredstva koja se podnose nadzornom tijelu ili protiv njega u slučaju navodne povrede te uredbe, a da pritom u njima nije navedeno da ispitanik mora pretrpjeti „štetu” kako bi mogao podnijeti takva sredstva, suprotno izrazima koji se koriste u navedenom članku 82. u pogledu zahtjeva za naknadu štete. Ta razlika u formulaciji upućuje na važnost kriterija „štete” i stoga na njegovu posebnost u odnosu na kriterij „kršenja” za potrebe zahtjeva za naknadu štete koji se temelje na OUZP-u.

40 Isto tako, svrha članaka 83. i 84. OUZP-a na temelju kojih je moguće izricanje upravnih novčanih kazni i drugih sankcija je u biti kažnjavanje i one nisu uvjetovane postojanjem pojedinačne štete. Odnos između pravila iz navedenog članka 82. i onih iz članaka 83. i 84. dokazuje da postoji razlika, ali i komplementarnost između tih dviju kategorija odredbi, u pogledu poticanja na postupanje u skladu s OUZP-om, pri čemu pravo svake osobe da zahtijeva naknadu štete osnažuje operativni karakter pravila o zaštiti predviđenih tom uredbom i može obeshrabriti ponavljanje nezakonitih ponašanja.

41 Naposljetku, važno je pojasniti da je u četvrtoj rečenici uvodne izjave 146. OUZP-a navedeno da se pravila navedena u potonjoj uredbi primjenjuju ne dovodeći u pitanje zahtjeve za naknadu štete koja proizlazi iz kršenja drugih pravila prava Unije ili prava države članice.

42 Imajući u vidu sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 82. stavak 1. OUZP-a treba tumačiti na način da obična povreda odredbi te uredbe nije dovoljna za dodjelu prava na naknadu štete.

Treće pitanje

43 Svojim trećim pitanjem, koje valja ispitati prije drugog pitanja, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 82. stavak 1. OUZP-a tumačiti na način da mu se protivi nacionalno pravno pravilo ili praksa koji naknadu nematerijalne štete u smislu te odredbe uvjetuju time da je šteta koju je pretrpio ispitanik dosegnula određeni stupanj ozbiljnosti.

44 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da, kao što je to naglašeno u točki 30. ove presude, pojam „šteta” i u ovom slučaju konkretnije pojam „nematerijalna šteta” u smislu članka 82. OUPZ-a, s obzirom na izostanak bilo kakvog upućivanja na nacionalno pravo država članica, trebaju dobiti autonomnu i ujednačenu definiciju, svojstvenu pravu Unije.

45 Kao prvo, u OUZP-u nije definiran pojam „štete” u svrhu primjene tog propisa. U članku 82. te uredbe izričito je samo navedeno da pravo na naknadu štete može nastati ne samo na temelju „materijalne štete” nego i „nematerijalne štete”, pri čemu se ne spominje nikakav prag ozbiljnosti.

46 Kao drugo, kontekst u kojem se nalazi ta odredba također upućuje na to da pravo na naknadu štete nije uvjetovano time da predmetna šteta dosegne određeni prag ozbiljnosti. Naime, u trećoj rečenici uvodne izjave 146. OUZP-a navedeno je da bi „pojam štete trebalo […] široko tumačiti s obzirom na sudsku praksu Suda tako da se u potpunosti odražavaju ciljevi [te uredbe]”. Međutim, kad bi se navedeni pojam ograničilo samo na štetu ili isključivo na štetu određenog stupnja ozbiljnosti, to bi bilo protivno širokom poimanju pojma „štete” kojem zakonodavac Unije daje prednost.

47 Kao treće i posljednje, takvo je tumačenje potkrijepljeno ciljevima koji se žele postići OUZP-om. U tom pogledu, bitno je podsjetiti na to da se trećom rečenicom uvodne izjave 146. te uredbe izričito poziva na to da definicija pojma „šteta” u smislu te uredbe „u potpunosti odražava ciljeve [navedene] uredbe”.

48 Konkretno, iz uvodne izjave 10. OUZP-a proizlazi da je cilj njezinih odredbi, među ostalim, osigurati postojanu i visoku razinu zaštite pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u Uniji te u tu svrhu osigurati postojanu i homogenu primjenu pravila za zaštitu temeljnih sloboda i prava tih osoba u vezi s obradom takvih podataka u čitavoj Uniji (vidjeti u tom smislu presude od 16. srpnja 2020., Facebook Ireland i Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, t. 101. i od 12. siječnja 2023., Österreichische Post (Informacije koje se odnose na primatelje osobnih podataka), C-154/21, EU:C:2023:3, t. 44. i navedenu sudsku praksu).

49 Međutim, uvjetovanje naknade nematerijalne štete određenim pragom ozbiljnosti moglo bi ugroziti dosljednost sustava uspostavljenog OUZP-om jer bi stupnjevanje takvog praga, o kojem ovisi mogućnost ili nemogućnost dobivanja navedene naknade, moglo varirati ovisno o ocjeni sudova pred kojima se vodi postupak.

50 Međutim, takvo tumačenje ne može se shvatiti na način da podrazumijeva to da ispitanik u odnosu na kojeg je došlo do povrede OUZP-a, koja mu je prouzročila negativne posljedice, oslobođen od obveze da dokaže da te posljedice predstavljaju materijalnu štetu u smislu članka 82. te uredbe.

51 S obzirom na prethodno navedeno, na treće pitanje valja odgovoriti tako da članak 82. stavak 1. OUZP-a treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalno pravilo ili praksa koji naknadu nematerijalne štete u smislu te odredbe uvjetuju time da je šteta koju je pretrpio ispitanik dosegnula određeni stupanj ozbiljnosti.

Drugo pitanje

52 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 82. OUZP-a tumačiti na način da nacionalni sudovi, u svrhu određivanja iznosa naknade štete koja se duguje na temelju prava na naknadu štete iz tog članka, moraju primijeniti nacionalna pravila svake države članice o opsegu novčane naknade, poštujući pritom ne samo načela prava Unije o ekvivalentnosti i djelotvornosti.

53 U tom pogledu, važno je podsjetiti na to da je u skladu s ustaljenom sudskom praksom, u slučaju nepostojanja pravila Unije kojima se uređuje određeno područje, na nacionalnom pravnom poretku svake države članice da uredi postupovne aspekte pravnih sredstava namijenjenih osiguranju zaštite prava pojedinaca, na temelju načela procesne autonomije, ali pod uvjetom da ta pravila u situacijama koje su obuhvaćene pravom Unije, nisu nepovoljnija od onih kojima se uređuju slične situacije na koje se primjenjuje nacionalno pravo (načelo ekvivalentnosti) i da u praksi ne onemogućuju ili pretjerano otežavaju ostvarivanje pravâ koja dodjeljuje pravo Unije (načelo djelotvornosti) (vidjeti u tom smislu presude od 13. prosinca 2017., El Hassani, C-403/16, EU:C:2017:960, t. 26. i od 15. rujna 2022., Uniqa Versicherungen, C-18/21, EU:C:2022:682, t. 36.).

54 U ovom slučaju valja istaknuti da OUZP ne sadržava odredbu čiji je cilj utvrditi pravila o određivanju naknade štete koju na temelju njezina članka 82. može zahtijevati ispitanik u smislu članka 4. točke 1. te uredbe, ako mu je kršenjem navedene uredbe prouzročena šteta. Prema tome, u nedostatku pravnih propisa Unije u tom području, na pravnom je poretku svake države članice da utvrdi detaljna pravila kojima se uređuju pravna sredstva za zaštitu prava koja pojedinci imaju na temelju tog članka 82. i, osobito, kriterije koji omogućuju određivanje opsega naknade štete koju treba platiti u tom okviru, pod uvjetom poštovanja navedenih načela ekvivalentnosti i djelotvornosti (vidjeti po analogiji presudu od 13. srpnja 2006., Manfredi i dr., C-295/04 do C-298/04, EU:C:2006:461, t. 92. i 98.).

55 Što se tiče načela ekvivalentnosti, Sud u ovom postupku ne raspolaže nijednim dokazom koji bi bio takve prirode da dovodi u sumnju usklađenost nacionalnog propisa koji bi se primjenjivao u glavnom postupku s tim načelom i stoga takve prirode da upućuje na to da navedeno načelo može imati konkretan utjecaj u okviru tog spora.

56 Što se tiče načela djelotvornosti, na sudu koji je uputio zahtjev jest da utvrdi čine li pravila predviđena austrijskim pravom za sudsko određivanje naknade štete koja se duguje na temelju prava na naknadu štete iz članka 82. OUZP-a u praksi nemogućim ili pretjerano otežanim ostvarivanje prava dodijeljenih pravom Unije, a osobito tom uredbom.

57 U tom okviru valja naglasiti da je u šestoj rečenici uvodne izjave 146. OUZP-a navedeno da se tim propisom ispitanicima nastoji osigurati „potpuna i učinkovita naknada za štetu koju su pretrpjeli”.

58 U tom pogledu, imajući u vidu kompenzacijsku funkciju prava na naknadu štete predviđenog člankom 82. OUZP-a, kao što je to nezavisni odvjetnik u bitnome naglasio u točkama 39., 49. i 52. svojeg mišljenja, novčanu naknadu koja se temelji na toj odredbi treba smatrati „cjelovitom i

djelotvornom” ako omogućuje da se u potpunosti nadoknadi šteta koja je konkretno pretrpljena zbog povrede te uredbe, a da pritom u svrhu takve potpune naknade nije potrebno naložiti plaćanje naknade štete u svrhu kažnjavanja.

59 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 82. OUZP-a treba tumačiti na način da nacionalni sudovi, u svrhu određivanja iznosa naknade štete koja se duguje na temelju prava na naknadu štete iz tog članka, moraju primijeniti nacionalna pravila svake države članice o opsegu novčane naknade, pod uvjetom da se poštuju načela prava Unije o ekvivalentnosti i djelotvornosti.

Troškovi

60 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

1. **Članak 82. stavak 1. Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka),**

   treba tumačiti na način da:

   obična povreda odredbi te uredbe nije dovoljna za dodjelu prava na naknadu štete.

2. **Članak 82. stavak 1. Uredbe 2016/679**

   treba tumačiti na način da mu se:

   protivi nacionalno pravilo ili praksa koji naknadu nematerijalne štete u smislu te odredbe uvjetuju time da je šteta koju je pretrpio ispitanik dosegnula određeni stupanj ozbiljnosti.

3. **Članak 82. Uredbe 2016/679**

   treba tumačiti na način da:

   nacionalni sudovi, u svrhu određivanja iznosa naknade štete koja se duguje na temelju prava na naknadu štete iz tog članka, moraju primijeniti nacionalna pravila svake države članice o opsegu novčane naknade, pod uvjetom da se poštuju načela prava Unije o ekvivalentnosti i djelotvornosti.

Potpisi